

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2012 m. liepos 20 d. *

Iškilmungai sutikome tūkstantąjį „Tremtinio“ numerį

Liepos 14 dieną Kauno įgulos karininkų ramovėje buvo iškilmungai sutiktas tūkstantasis „Tremtinio“ numeris bei šia proga išleisti leidiniai: redakcijos parengta savaitraščio leidybos apžvalga „1000 „Tremtinio“ num-

gelę „1000 „Tremtinio“ numerių“, kurioje apžvelgiama „Tremtinio“ leidybos istorija. I šventę atvykę buvę „Tremtinio“ redaktoriai: Jaroslavas Banovičius, Povilas Varanauskas, Vanda Poderytė ir Audronė Kaminskienė,

pasidalijo prisiminimais, džiaugési, kad jų puoselėtas laikraštis toliau sėkmingai gyvoja.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos vadovams, redakcijos kolektivui skirti sveikinimai liete liejos. Mus pasveikino Europos Parlamento narė Radvilė Morškūnaitė-Mikulienė, Seimo narė Vincė Vaidutė-Margevičienė, Lietuvos žurnalistų sąjungos Kauko skyriaus pirmininkas Vidas Mačiulis, LPKTS filialų atstovai. Taip pat sveikinimus perdavė LR Ministras pirmininkas Andrius Kubilius, Seimo pirmyninkė Irena Degutienė, krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė, socialinių apsaugos ir darbo ministras Donatas Jankauskas, Seimo narė Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskiene, Seimo narės, Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Valentinas Stundys, kiti.

„Tremtinio“ redakcijos darbuotojams: redaktorei Jolitai Navickienei, stilistei Daliai Maciukevičienei, techninei redaktorei Vestai Milerienei, makestuotojui Kazimierui Žemaičiui, žurnalistėms Ingridai Vėgelytei ir Aušrai Šuopytei, LPKTS vadovai – pirmininkas Povilas Jakučionis, valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas bei valdybos pirmininko pavaduotojas Antanas Lukša – įteikė Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos žymenis „Už nuopelnus Lietuvai“.

Savaitraščio redaktorė Jolita Navickienė gausiai susirinkusiems renginio dalyviams trumpai pristatė nedideliu tiražu, specialiai šventei išleistą kny-

„Tremtinio“ 1000-ąjį numerį pasitiko daug garbingų svečių

Buvę „Tremtinio“ redaktoriai: Audronė Kaminskienė, Jaroslavas Banovičius, Vanda Poderytė ir Povilas Varanauskas Jono Ivaškevičiaus nuot.

rių“ bei Stanislovo Abromavičiaus knyga „Tremties vaikai“.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis apžvelgė „Tremtinio“ leidybos raidą. Jis džiaugési, kad „Tremtinys“ per 24 darbo metus išliko beveik nepakitus tiek išore, tiek turiniu, išsiliké nepaveiktas rinkos ar politinių jėgų, tačiau apgailestavo dėl kone kasmet mažėjančio savaitraščio tiražo, ragino aktyviau prenumeruoti „Tremtinį“.

Savaitraščio redaktorė Jolita Navickienė gausiai susirinkusiems renginio dalyviams trumpai pristatė nedideliu tiražu, specialiai šventei išleistą kny-

„Tremtinio“ redaktorė Jolita Navickienė pristato knygą „1000 „Tremtinio“ numerių“

Šventė atstumtųjų pastogėje

Godonė „Tremtinio“ 1000-ojo numero išleidimo proga

Dažnai pajuntamos tikros vertybės per jų netektis. Skaudžiausiai išgyvenama netekus Motinos ir Tėvynės, nes jos paženklintos nesunaikinama meile.

Lietuvis, gyvenęs savo Tėvynėje ir laisvėje, tarsi nejautė tų vertybų, bet kai per trentis jų neteko, jি užvaldė liga, vadina tėvynės ilgesiu arba nostalgija. Ta liga labiausiai susirgo tie, kuriuos belaisviais į Sibirą išgabeno, susirgo ir tie, kurie atsidūrė laisvėje užsieniuose, tačiau neteko Tėvynės. Rašytojas, diplomatė Petras Babickas, nuo okupacijos pasitraukęs į užsienį, rašė:

*O kai dingsta viltis paskutinė,
Kai visur tik klasta ir kančia, –
Aš, prispaudęs rankas prie krūtinės,
Vėl prisiekiu: Tėvyne, tu – čia!*

O kiek eilių sudėta, rašinių ir knygų parašyta tų bedilių, kuriems atėjūnai, pareiškė, kad į tolimus šaltus kraštus gabena negrūtamai!

Skaudžią nostalgiją iš trenties bylojo poetas Kazys Inčiūra:

*Toli paliko tėviškės ugnelę
Ir kūdikio sapnai, ir artimi veidai,
Ir šimtas saulų, švietusių kadais,
kur laimės pėdsakus, širdie, radai.
Čionai klampojam alkani, sušalę, –
kada sugrižti leisi, Visagali,
kur plazda židinio rami ugnelę,
kur kūdikystės nuostabia šviesa
nušvinta kertės ir buitis visa!
O nepalik po svetimuoju dangumi: –
sušaldys širdį vėjai siausdami –
paimk ją gyvą, kol vienodai plasta,
leisk man sugrižt gimtojon žemén,
su protėviais išsėtis – Amen!*

(keliamas į 2 psl.)

Teisingumas ir tiesa – taikaus sambūvio pagrindas

Lietuvių išeivijos (JAV) rašytojas, publicistas Vilius Bražėnas (1913–2010) nuolatos domėjosi okupuotoje Lietuvoje vykstančiomis Laisvės kovomis.

1983 metų birželio 16 dienos Lietuvių išeivijos JAV laikraščio „Laisvoji Lietuva“ Nr. 12 buvo išspausdintas V. Bražėno straipsnis „Veidas veidan su Lietuvos partizanais“, kuris atspindi nerimą tautiečių, pasitraukusiu nuo sovietinio okupanto į Vakarus. Citatų kalba netaisyta.

Laisvės kovotojų narsa ir ryžtas

„Autorius tiesmukai prispažsta anksčiau nesusidūrės „su taip sunkiu uždaviniu, kaip dabar, konkretiai atsirostojęs prieš Lietuvos partizanų temą. Šis epinis, istorijoje lygaus neturintis lietuvių taučios partizaninis karas savo tragisku didvyriškumu, savo

heroiku ryžtu galutinės nevilties akivaizdoje yra neišsemiamas šaltinis herojinei pozicijai, kantatų kūrėjams, rašytojams ir istorikams. Tačiau

nemanau, kad gali atsirastikalbėtojas, kuris ši epinė narsos ir ryžto laikotarpį nusakyti kalbos žodžiais. Tad tokį minėjimą proga kiekvienas mūsų tegalime tą laikotarpį pergyventi ir Lietuvos partizanus pagerbtį savo širdyje.“

Autoriaus mintys plaukia iš širdies ir pilietinės savivokos. Jis tikėjosi, kad „narsos ir ryto laikotarpis“ taps įkvėpimo šaltiniu rašytojams, dramaturgams, muzikams ir kitiemis kultūros darbuotojams. Deja, pusę amžiaus trukusi sovietinės okupacijos patirtis stiprokai varžė kūrybinės inteligentijos iniciatyvas, tačiau memuarinė literatūra ir publicistikai liejosi galingais srautais.

(keliamas į 2 psl.)

Sventė atstumtujų pastogėje

(atkelta iš 1 psl.)

Deja, tūkstančiams politinių kalinių ir tremtinii „sušaldė širdis vėjai siausdami“, atgulė jie svetimoje žemėje, kur nei kapo kauburėlio, nei kryželio neliko.

Nemaža dalis tremtinų šeimų narių, pakliuvusių į tremtinių sąrašus, nuo tremties pabėgo, tačiau, turėdami „liaudies priešo“ dėmę, turėjo slapstytis, maskuotis, negalėjo siekti mokslo arba patraukė tiesiog į miškus pas Tėvynės gynėjus.

Bégant metams, kai pasaulis sužinojo apie bloginio imperijo įkalintus niekuo savo valstybei neprasikaltusius žmones, kai prasidėjo politinių kalinių streikai ir sukilmai, kai imperijai išseko jėgos net represijoms vykdyti, turėjo grandines numinti, bedalius į Tėvynę grąžinti. Tačiau ir Tėvynėje buvusių tremtinų ir politinių kalinių, Lietuvoje esant tai pačiai imperinei santvarkai, ne tik niekas nelaukė, bet ir savo téviškėse, gimtuose namuose daugeliui nebubo leista apsigyventi, darbą gauti. Taip ir blaškési benamiai po susovietintą Karaliaučiaus kraštą, Baltarusiją, Latviją, kiti net grįžo į buvusias tremties vietas.

Gera žinoti, kad atkūrus nepriklausomybę dalis žinomose vietose palaidotųjų palaikų buvo parvežti į Tėvynę, kad dabar kasmet organizuojamos jaunimo ekspedicijos laidojimų vietoms surasti, kapams tvarkyti, paminklams jiems Sibire ar Tėvynėje statydinti. Jokiomis pajégomis, žinoma, neįmanoma Sibiro platybėse surasti ir sutvarkyti, juolab prižiūrėti tuos tūkstančius kapų. Tačiau težino tremtinų kauleliai, kad jie néra pamiršti, kad kiekvienas tremtinio kapas yra dalelė Lietuvos, tesuvokia tai ir jaunoji karta.

Jau nepriklausomybės atkūrimo priešaušryje, sugrįžę iš tremties, tapę svetimais tarsi tarp savų, nes atsinešė tremtinio ar politinio kalnio „dėmę“, vagonų sesės ir broliai, išlikę partizanai glaudėsi vieni prie kitų, siekė susiburti, rasti bendravimo būdą. „Tiesai“, „Komjaunimo tiesai“ ir kitiems sovietinės spaudos leidiniams buvę politiniai kaliniai ar tremtiniai buvo svetimi, tarsi raupsuoti, jų prisiminimai, dabarties reikalai ir išgyvenimai buvo nereikalingi. Štai čia ir įvyko stebuklu vadintinas įvykis.

1988 metų spalio 28 dieną Kaune pasirodė jau veikiančio „Tremtinio“ klubo tarybos leidinys „Tremtinys“. Laikraštis tapo tikra atstumtujų pastoge, kurioje glaudėsi savi prie savų, kurioje vietą ir paguodą rado tie, kuriems Tėvynė buvo virtusi pamote. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, laikraštis tapo ne tik nutildytųjų pastoge, bet ir tribūna, veiklos židiniu nualintos Tėvynės labui.

Pasišventėlių rūpesčiu leidinys nenutrūkstamai éjo, palikdamas neišdildomą pėdsaką žmonių galvose ir širdyse, nualintos Tėvynės prikėlimo baruose. Sulauktas tūkstantasis „Tremtinio“ numeris yra tikras liudijimas, kad laikraštis ne tik eina drauge su Lietuvos patriotais, bet ir skatina abejinguosius atgimti Lietuvai.

Palaimink, Viešpatie, „Tremtinio“ kūrėjus, bendradarbius, platintojus ir skaitytojus, te plazda Tavo pastogėje židinio ugnelę, tešildo ji tuos, kuriems širdžią šilumos trūksta, teapsviečia tuos, kurių akis tebedengia raudonos rūkas.

Algimantas ZOLUBAS,
Lietuvos Laisvės kovotojų sąjungos leidinio
„Varpas“ redaktorius

(atkelta iš 1 psl.)

Žuvusiųjų atminimas kalba paminklais

„Šiandien mums tiktų atsistoti veidu – veidan, akis – akin su siela vieno iš partizanų, kuriuos mes minime. Tai galime padaryti pamaldžiai nulenkę galvas, su didžiausiu nuolankumu prieš tragiską heroizmą. Tebūnė tai mums visiems neretai reikalingos tautinio kulkumo re kolekcijos, nusizeminiimo pamoka. Kuris iš mūsų čia pasitraukusių iš giminėjų laukę, galėtume net bandyti lyginti savają veiklą, kovą, darbus, aukas ir pasiaukojimą Lietuvos Laisvei, jei atsistotume

prieš NEŽINOMO PARTIZANO KAPĄ po Lietuvos gojelio pušimi?...“

Atsikūrusioje Valstybėje žuvusiems kariams paminklai buvo atkurti ir atsirado daugybė kitų kuklesnių, išsibarsčiusių po visus šalies kraštus. Buvo numatyta pastatyti įspūdingą paminklą visų kartų Lietuvos valstybės gynėjams centrinėje svarbiausioje sostinės Vilniaus Lukiškių aikštėje. Deja, sumanymai ir pažadai iki šiol dar netapo kūnų. Verta prisiminti, kad pirmios Lietuvos Respublikos metais tokios paskirties pa-

Tretieji Dalios Grybauskaitės prezidentavimo metai

Liepos viduryje šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė apžvelgė trečiųjų savo kadencijos metų rezultatus.

Bendra statistika:

Pateikti 22 įstatymų projektai. 11 įstatymų grąžinti Seimui svarstyti pakartotinai (šešiems veto Seimas pritarė, du – atmetė, trys bus svarstomi Seimo rudens sesijoje). Pasirašyti 479 įstatymai.

25 užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų vadovų ir pareigūnų vizitai į Lietuvą. 62 susitikimai su užsienio šalių atstovais, iš jų – 20 su Prezidentais, 11 – su premjerais, penki – su parlamentu pirmininkais, septyni – su tarptautinių organizacijų ir institucijų vadovais. Paskirta 16 Lietuvos ambasadorių. Priimti 24 užsienio šalių ambasadorių skiriamieji raštai. 25 vizitai į užsienį.

Paskirtas 31 naujas teisėjas, devyniems teisėjams įgaliojimai pratęsti iki 65 metų, 23 teisėjai paskirti į aukštessinės pakopos teismus. Atleisti 34 teisėjai, 12 iš jų – pasibaigus įgaliojimų laikui, 11 – savo noru, šeši – sulaukus pensinio amžiaus ir penki iš jų – už teisėjo vardo pažeminimą. Paskirta 10 teismų pirmininkų, vienas teismo skyriaus pirmininkas ir vienas teismo pirmininko pavaduotojas. Atleisti 28 teismų pirmininkai, vienas teismo skyriaus pirmininkas ir trys teismų pirmininkų pavaduotojai.

Surengta 13 interviu, 11 spaudos konferencijų Lietuvos žiniasklaidai; 21 interviu užsienio žiniasklaidai. Pasakytos 49 kalbos. Atsakyta į 4422 šalies gyventojų laiškus.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžė, kad Lietuva, suvaldžiusi finansinę situaciją, užsistikrino ekonomikos augimą ir žengé realius žingsnius į šalies energetinį savarankiškumą. Jos teigimu, sėmingai tolesnei šalies raidai ir žmonių gerovei užtikrinti bū-

tinas politinis ir ekonominis stabilumas. Tai taps iššūkiu ir politinio brandumo patikrinimui visoms politinėms jėgomis po Seimo rinkimų rudenį:

„Turime sparčiausiai augančią ekonomiką Europos Sąjungoje, tačiau dar anksti atsipalauduoti. Antros sunkmečio bangos akivaizdoje finansinis populizmas – nepateisinamas. Ratifikavome fiskalinės drausmės sutartį ir turime jos laikytis bei atsakingai formuoti ateinančių metų biudžetą.“

Šalies vadovės teigimu, atsigaunant ekonomikai reikia labiau pasirūpinti sunkiausiai besiverčiančiai šalies gyventojais, todėl būtina socialinės paramos ir pensijų reforma. Efektyvesnių priemonių reikia ir nedarbui mažinti. Minimalus mėnesinis atlyginimas ateinančiais metais vėl turi būti didinamas. Keičiantis valdžiomis būtina užtikrinti energetinių projektų tēstinumą – pastatyti suskystintų gamtinių duju terminalą, nutiesti elektros jungtis su Svedija ir Lenkija, įgyvendinti Visagino AE projektą, kad gyventojai už dujas ir elektrą mokėtų konkurencinės, o ne monopolines kainas. Šilumos ūkio pertvarka ir konkurencijos užtikrinimas yra vienos svarbiausių darbų šiai ir ateinančiai Vyriausybei. Pertvarka turi vykti nepaisant interesų grupių ir kai kurių savivaldybių administracijų pasipriešinimo.

Prezidentės teigimu, būtina testi pertvarką ir teismuo. Per trejus metus iš viso paskirti 159 teisėjai. Dar šiemet vyks 30 įvairaus lygmens teismų vadovų atranka. Dėl korupcinių veikų prieš keturis teisėjus pradeti ikiteisminiai tyrimai. Vienas svarbiausiu iššūkiu yra nestabdyti pradėtų reformų ir neleisti politizuoti teisėsaugos institucijų.

Prasidėjo reali kova su korupcija ir neteisėtu praturtėjimu, nedaroma jokių išlygų

nei pozicijai, nei opozicijai. Pasitelkus naujus įrankius, pradėta 90 ikiteisminių tyrimų. Dėl neteisėto praturtėjimo turi būti tikrinami ir politikai, todėl dar ši Vyriausybė turi išplėsti rizikos grupėi priklausančių ir tikrinamų asmenų sąrašą.

D.Grybauskaitė mano, kad užsienio politika ir toliau turi tarnauti Lietuvos žmonėms ir ginti jų interesus. Pavysko pasiekti konkrečių NATO saugumo garantijų – turime gynybos planus ir neribotam laikui pratęstą oro policijos misiją, NATO akredituotą Energetikos saugumo centrą. Taip pat sulaukėme ES paramos auksčiausius branduolinės saugos reikalavimus taikyti visoms atominiams elektrinėms bei panaišinti energetinę šalies izoliaciją. Konkretūs ekonominės diplomatijos rezultatai – kontineineriniai traukiniai „Saulė“ ir „Vikingas“.

Pasak šalies vadovės, nauji užsienio politikos iššūkiai yra derybos dėl naujos finansinės perspektyvos 2014–2020 metais ir pirmininkavimas ES Tarybai 2013 metais, kuris galiapti galimybę įrodyti šalies patikimumą ir įgyvendinti nacionalinius projektus, ypač energetikos srityje.

Siekiant skaidresnės politinės sistemos, įtvirtinta nauja partijų finansavimo tvarka, kad partijos rinkimuose konkuruotų idėjomis, o ne piniagais. Vyriausioji rinkimų komisija turi sustiprinti partijų finansavimo kontrolę, kad nebūtų piktnaudžiavama ir ieškoma naujų landų finansuoti rinkimų kampaniją.

Šalies vadovė pakvietė žmones aktyviai dalyvauti Seimo rinkimuose ir atsakingai apsispręsti, kam patikėti šalies valdymą ateinantį rudenį.

Pagal Prezidentės spaudos tarnybos pranešimą parengė Ingrida VĖGELYTĖ

Teisingumas ir tiesa – taikaus sambūvio pagrindas

minklas – Laisvės Angelas buvo pastatytas Kaune penktaisiais atkurto valstybingumo metais.

Krauju pašventintas siekis

„Lietuvos partizaninis karas, nors iki Vietnamo karo pabaigos tai buvo kruviniausias partizaninis karas žmonių istorijoje, praėjo nepaminėtas, ko gero nė viena elute suprostitutintoje Vakaru spaudoje. Tai būtų veidmainystė, būtų tiesiog šventvagystė, jei susirinkdami į pa-

jų neapsisprendę pagerbtį Lietuvos partizanus ne tik žodžiais, bet ir darbais, per kuriuos Laisvasis Pasaulis apie juos ir apie jų krauju pašventintą siekį – Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą. Tik taip galime tikrai pagerbtį Partizanus. Tačiau ir šiaip jau, kova už Lietuvos laisvę yra kiekvieno išeivio pareiga. Ir mūsų jaunimas negali atsakyti tos pareigos.“

Laisvasis Vakarų pasaulis Kremliaus propagandos pastangomis ilgus metus linksniai tik vieną iš dviejų Antrojo Pasaulinio karo sumanytojų –

nacionalsocializmo lyderį – Hitlerį, nutylėdamas tuometinį kitą sébrą – Staliną, komunizmo utopija dangscius agresyvius genocido politikos nusikaltimus. Mūsų Valstybės politikos lyderiai, nepriklausomai nuo jų partinės priklausomybės, turėtų visuose tarptautiniuose forumuose kelti klausimą Berlyno rudojo ir Maskvos raudonojo pseudosocializmų atsakomybės už padarytus karo ir genocido nusikaltimus.

Teisingumas ir tiesa – tai-kaus sambūvio pagrindas. Edmundas SIMANAITIS

Kolymos speigai neatšaldė meilės ir ištikimybės Lietuvai

Birželio 16 dieną bendrijos „Kolyma“, vienijančios Čiukčijos, Jakutijos, Kolymos būvusius politinius kalinius, nariai – SSRS okupacijos ir kolaborantų aukos – atvyko į Rumšiškes, į 24-ąjį metinį suvažiavimą. Suvažiavimas, rengiamas birželį, simbolizuoja lietuvių tautos netekčių, kančių, neišsipildžiuosiu vilčių atminimą ir tautos gyvybingumą. Apsilankymas Rumšiškių nacionalinio parko bažnyčioje prieš dalykinį posėdį tapo tradicija ir ši kartą jai nebuvo nusižengta. Šv. Mišias aukoje kunigas Artūras Jagelavičius pasakė turiningą, dvasingą pamoksą ir visus nuteikė šventiškai, pakiliai. Jo raginimas siekti dvasinio tobulumo įstrigo ne vien atmintyje, bet ir širdyje.

Kaip ir kasmet, buvę politiniai kaliniai suvažiavo iš vienos Lietuvos, kad prisimintų tautos tragedijas, pagerbtų žuvusiuosius, nuoširdžiai pambrautų su likimo broliais ir sesēmis. Prisimintų kritinius momentus, kai Damok-

lo kardas kabojo virš pašmerktų galvų, bet ir ne užmirštų šviesiausiu momentų, ypač visiems džiugios, šventos Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės paskelbimo – 1990 metų kovo 11 dienos!

Suvažiavimą atidarė ir vadė bendrijos pirmininkas Algirdas Čiurlys. Jis paprašė sugiedoti Lietuvos himną. Varėnos politinių kalinių ir trečinių choras „Viltis“ (vadovė Gražina Kuodienė) kartu sugiedojė himną, o paskui džiugino gražiomis, patriotiškomis dainomis. Buvusi Kolymos politinė kalinė Zina Bujanauskienė deklamavo jausingą poeziją.

Bendrijos pirmininkas, pradėdamas įvadinę kalbą, iš pradžių paprašė prisiminti ir pagerbtį 14 bendrijos narių, šiaisiai metais išėjusių į Amžinę. Vėliau pakvietė valdybos narius atsiskaityti už praėjusių metus. Labai svarbus ir atsakingas reikalas – bendrijos ateities veikla. Būtinai reikiėjo koreguoti ir patvirtinti

naujos redakcijos bendrijos įstatus. Šis klausimas pažadino visų veiklumą – buvo išreikštos įvairios nuomonės – ir kompromiso ieškojimas užsiėtė net ilgiau nei planuota. Pirmininkas pakvietė pateikti rezoliucijų projektus, kuriuos suvažiavimas priėmė su pataisomis. Apsilankiusi Seimo narė Vilija Aleknaitė-Abramikienė pasveikino suvažiavimą ir palinkėjo sekmingos veiklos, ištvermės. Parlamentarė kalbėjo aktualiaus vidaus ir užsienio Lietuvos politikos klausimais ir atsakė į keletą klausimų.

Oficialiąjį dalį pakeitė nuoširdūs pokalbiai. Kiekvienas rado savo likimo brolius ar seseris, su kuriais toli nuo Tėvynės, kalėdami amžinojo įšalo žemėje, svajojo apie laisvę ir kovėsi kartu dėl išlikimo. Niekas nesiskundė dėl šių dienų nepriteklių, nesklandumų, tačiau visiems buvo skaudu dėl dabar Lietuvoje įsigalėjusios didelės netvarkos.

Antanas PETRIKONIS

Iškilmungai sutikome tūkstantąjį „Tremtinio“ numerį

(atkelta iš 1 psl.)

„Tremtinio“ redaktorė įteikė padėkas aktyviausiemis sa-vaitraščio talkininkams.

Koncertavo operos solistas Gintaras Liaugminas ir fleitinininkas Algirdas Tamulaitis.

Pristatydami ką tik iš spaustuvės atvežtą knygą „Tremties vaikai“ renginio vedėjai, buvę tremtiniai, aktoriai Dalia Jankauskaitė ir Petras Venslovas perskaitė po-kelias ištraukas. Rašytojas Stanislavas Abromavičius papasakojo, kaip gimė ši knyga, padėkojo prisiminimų autoriams ir auktojams, priėmė padėkos už kilnų darbą, rašant knygą, žodžius. Taip pat priminė, kad renginyje nedalyvavę ir knygų dar neatsiémė prisiminimų autorai ar auktojai knygas „Tremties vaikai“ gali atsiimti „Tremtinio“ redakcijoje.

LPTKS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas padėkojo ir įteikė apdovanojimą „Už nuopelnus Lietuvai“ ilgiausiai dirbančiai „Tremtinio“ techninei redaktorei Vestai Milerienei

LPTKS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis ir valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas padėkojo ir įteikė apdovanojimą „Už nuopelnus Lietuvai“ ilgiausiai dirbančiai „Tremtinio“ techninei redaktorei Vestai Milerienei

Rašytoją Stanislovą Abromavičiūtę sveikina knygos „Tremties vaikai“ herojės

Muziejuje apsilankė Seimo komiteto nariai

Liepos 10 dieną Druskininkų savivaldybėje lankėsi LR Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narė Dalia Teišerskytė kartu su komiteto biuro vedėju Kęstučiu Kaminsku, patarėja Jurgita Biliūniene, kitais komiteto nariais bei Prezidentės patarė-

mu, jvairiapusišką švietėjišką veiklą ir problemas, su kuriomis vis dažniau tenka susidurti, dirbant visuomeniniais pagrindais.

Beveik valandą trukęs bendravimas vyko geranoriškai. Nudžiugino žinia, kad Komitete dirbama su Minist-

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje lankėsi LR Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto nariai

ja Rūta Kačkute. Dar išvarkarėse buvome informuoti apie delegacijos pageidavimą apsilankyti Rezistencijos ir tremties muziejuje kas, atvirai sakant, nustebino, nes iki šiol nebuvome lepi namai tokiu aukštų instituciju dėmesiu.

Žinodami, jog Seimo rudenė sesijoje turėtų būti svarstomas mūsų ir kitų tremtinų iniciatyva įkurtų muziejų problemos ir sprendžiamas jų likimas, svečiams netik pristatėme muziejaus ekspozicijas, bet ir atkreipėme dėmesį į mūsų darbą su jauni-

ro pirmininko potvarkiu sudarytos Darbo grupės siūlymais, netgi parengtos siūlymuose numatytos atitinkamos įstatymų pataisos.

Mūsų nuomone, apsilankymu muziejuje svečiai liko patenkinti, todėl juos pakvietėme apsilankyti dar kartą, pakeliauti jau 15 metų veikiančiu turistiniu maršruto „Partizanų takais“, aplankytai atstatytus bunkerius, susipažinti su gyvaja partizaninio karo laikų istorija.

Gintautas KAZLAUSKAS

E. Sidaravičiūtės nuotraukos

Paminėtos Žalgirio mūšio metinės

Liepos 14 dieną Griunvalde, Lenkijoje, buvo minimos 602-osios Žalgirio mūšio metinės. Jose kartu su įvairių istorinių klubų riteriais dalyvavo ir Lietuvos kariuomenės Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos ka-

riai, vilkintys rekonstruotomis XIV amžiaus Lietuvos didžiosios kunigaikštystės karių uniformomis. Inscentiuotame mūšyje kariai kovėsi jungtinės kariuomenės gretose, kaip Lietuvos didžiosios kunigaikštystės kariai.

„Tremtinio“ inf.

Lietuvos didžiosios kunigaikštystės „kariai“

Donato Babensko nuotr.

Įvykių sūkuriuose...

Vis labiau įsibėgėja vasara su savo išdaigomis – kartais alinančiais karščiais, vėsos dvelktelėjimais, lietaus plūpomis, prisirpusiais uogienojais, kvapniais liepų žiedais ir audromis... Tos audros sūkuriuose reiškiasi ir mūsų žmonių visuomeniniame gyvenime. Ypač artėjant Seimo rinkimams, sprendžiant vieną ar kitą įvykį. O tų įvykių jau būta nemažai. Štai kad ir dėl 1941 metų Laikinosios Lietuvos vyriausybės vadovo, žymaus mūsų tautos patrioto profesoriaus Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio perlaido-

į to meto susiklosčiusias sudėtingas sąlygas, į sukilėlių idealizmą, jų pasišventimą ir 2000 žmonių gyvybės auką, sudėtą ant Tėvynės trokštamos Laisvės aukuro. Man pačiam teko kurį laiką bendrauti su jau Amžinybėn išėjusi Laikinosios vyriausybės nariu – pramonės ministru Adolfu Damušiu, klausytis jo pasakojimo apie Laikinąją vyriausybę, 1941 metų Birželio sukilimą. Sukilimo branduolį sudarė nepaprastai tyros sąžinės žmonės, kurių tikslas buvo savo ryžtingumu, o jei reikės ir gyvybės kaina nuplauti

Kauno Stasio Lozoraičio vidurinės mokyklos pilietinio ugdymo pamoka "Lagaminas".
Prėkyje sedi mokyklos direktore Klavdija Kovalenkinė su atvykusią vienė - buvusia mokyklos mokinė Irena Remeikė.
Elena Bellasina

10 klasių mokinės skaitovė P. Šablevičiūtė, A. Skučaitė ir S. Pallonyte
raiskai pateikė moksleivių kūrybos almanacho poema „Mes tikėjome“

jimo garbingoje Kauno Kristaus Priskėlimo bažnyčios šventoriaus vietoje. Jo palai-kų urną palydėti paskutinėn žemės kelionėn susirinko gausybė žmonių. Jį lydėjo ir dideli jaunimo būriai, prie jo urnos pagarbai stovėjo pasipuošė tautiniai drabužiai jaunesni bei vyresni ateitininkai, kitų jaunimo organizacijų nariai su savo vėliavomis, respublikoje gerai žinomu iškilių žmonių būrys. Tačiau netrukus spaudoje pasirodė ir savo titulus pasiryškinusių asmenų „Atviras laiškas dėl J. Ambrazevičiaus-Brazaičio iškilmingo perlaidojimo“ su primestos sovietinės ideologijos grimas tvaiku. Daugumą pasirašiusių šį laišką Nepriklausomybės atkūrimo Akto signataras Algirdas Patackas labai taikliai pavadino kvisliniais, kuriems visai nesvarbu atvira širdimi giliau pažvelgti

nepasipriešinimo nuozmiam sovietiniam okupantui gėdą, visomis jėgomis ir įmanomomis priemonėmis siekti savos Valstybės Nepriklausomybės atkūrimo.

Tačiau gera buvo girdėti ir gražius vasaros akordus, nuskambėjusius minint mūsų Valstybės dieną, maironiškos dvasios atgimimo proverži, ypač pasireiškusį liepos 5 dieną, žiūrint Kauno pilyje Vytauto Rumšo režisuotą poetą parašytą dramą „Didysis Vytautas – karalius“. Maironiui ir jo personažui Vytautui, atsistoję ploju tūkstančiai susirinkusių žiūrovų. Ir pagalvoji, kaip gera, kad domimasis savo, brangia Lietuvos istorija, kad besiskverbiančios laikinosios materialinės ir kosmopolitės nuostatos neįstengė įveikti amžinujų – dvasinių vertybų, neįstengė palaužti tautinio krikščioniško idea-

lizmo sparnų.

Daugeliui Maironio dvasia, jo eilės, virtusios dainomis ir giesmėmis padėjo ištverti ir sovietinių lagerių baimus, skaidrino 50 metų trukusią nelaisvės naktį, šildė tremtinio širdį. O šiai metais ta tremtis, pavadinta „Lagaminas“, birželio mėnesį buvo plačiai pažymėta ir bendrojo lavinimo mokyklose, gimnazijose. Tai buvo Tarptautinės komisijos načių ir sovietinio okupacinio režimų nusikaltimams Lietuvoje tirti graži pilietinė iniciatyva, pasiekusi ne vieno jaunuolio širdį betarpiskai bendraujant su buvusiais tremtiniais, Lietuvos laisvės kovotojais. Lagaminai buvo panaudoti kaip simboliai, primenantys prievara ištremtus žmones, galėjusius pasiūlti nedideli kiekj sau reikalingų daiktų. Aš buvau pakviestas dalyvauti tokiam renginyje Kauno Stasio Lozoraičio vidurinėje mokykloje. Joje Birželio 14-tosios – Gedulo ir Vilties dienos minėjimas vyko pilnutėlėje Aktų salėje, aktyviai dalyvaujant mokyklos direktorei Klavdijai Kovalenkinai, istorijos mokytojams ir mokiniams. Salės prieškyje buvo sustatytai autentiški tremties simboliai – „Lagaminai“ su kreida užrašytais tremtinii vardais ir kiti tremtimi pažymėti daiktais. Štai pirmasis medinis lagaminas, apkaustytais kampeliais, priklausė Mykolui Sirvydui, mokyklos

direktorės pavaduotojos Vi-dos Sinkuvienės téveliui. Jis buvo ištremtas 1948 metais. Antruojų numeriu pažymėtas lagaminas, dar vadintas skrynele, priklausė mokytojos Svetlanos Trumpickienės draugės Sigitos Veličkienės téveliui. Jis buvo ištremtas į Kazachstaną 1947 metais. Vienam pavyko į Lietuvą grįžti 1954, kitam – 1955 metais. Idomu pažymeti, kad renginį vedė patys mokiniai – devintokai, kraštoto-ros būrelės nariai – Lukas Gedvila ir Darius Savickas. Laisvės kovų dalyvis istorijos mokytojas Zigmantas Tama-kauskas, rodydamas dokumentinio filmo „Iteisintas blogis“ ištraukas, priminė mokiniam Lietuvos naikiniimo istoriją, prasidėjusią 1940 metais, Sovietų sajungai okupavusiai Lietuvą.

(keliamo į 7 psl.)

Sveikiname

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusią tremtinę Onutę ALEKNAITĘ-PETKEVIČIENĘ.

Linkime geros sveikatos, tyro džiaugsmo, stiprybės ir Dievo palaimos.

Kaišiadorių buvę politiniai kaliniai, tremtiniai ir draugai

Gražaus 70-ojo jubiliejinio gimtadienio proga sveikiname buvusią tremtinę Adolfiną VALINČIŪTĘ-MARTUTAITIENĘ. Linkime stiprius sveikatos, ilgų gyvenimo metų, Dievo palaimos.

*Ne, širdis nesensta ir nežyla,
jei ji turtinga ir dosni.
Lyg saulės spinduliuos sušyla tie,
kuriems gerumą dalij.*

Septyni dešimtmečiai praėjo, širdy gerumo neužgniaužė
Ir jis, išsaugotas tarp vėjų, visur dar šildo, tarsi laužas.

LPKTS Tauragės filialas

* * *
70-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname Stasę TAMASAUSKIENĘ – ilgametę LPKTS Alytaus filialo tarybos narę, pastaruosis metus nuoširdžiai dirbančią filialo pirmininkę.

*Dienų purslais gyvenimas taškysis,
Mes suakčių laivais keliausime tollyn.
Išliks tik tai, ką širdimi užsirašysim,
O visa kita nubyrés kaip lapai praeitin.*

Linkime kuo stiprius sveikatos ir ateityje būti tokia energingai, sąžiningai, nuoširdžiai.

LPKTS valdyba,
LPKTS Alytaus filialas,
Nijolė ir Giedrius Mincės

* * *
Buvusius Zimos tremtinius Valentiną ŽEKNIJ ir Kazimierą BITE garbingo jubiliejaus proga sveikina – buvusios tremtinės Bronė, Stefa, Valerija

Padėka

Dėkojame paaukojusiems knygos „Tremties vaikai“ leidybai:
Sofijai Survilienei – 50 litų,
Algimantui Laliauskui – 40 litų,
Zigmantui Vancevičiui – 50 litų.
LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas

Naujos knygos

Zavesys slypi paprastume

Gausus šiemetinį naujų knygų derlių papildė ir Violetos Zabielskienės eilėraščiai. Knygą autorė pavadino paprastai ir suprantamai – „Kasdienybės šviesa“. Verčiu puslapį po puslapio ir nerandu nei didelių „mandrybių“, nei svestimų žodžių. Tai paglosto širdį, skatina perskaityti viską, o sparnuotą dveilį ar ketureilių – užsirašyti.

„Kasdienybės šviesa“ – antroji Violetos Zabielskienės knyga, kurią, jos žodžiais, parašyti paskatino žmonių su-svetimėjimas, pragmatizmas, kai „...dvasiai stinka šviesos, šilumos, o žmonėms – artimo meilės“. Violetos eilės nuoširdžios ir paprastos, kaip pievoje sugulosis šieno pradalgės, kaip skaidri vyturio giesmė, kaip vaiko akių gelmė. „Kasdienybė tiek džiaugsmo, tiek skaudžių valandų, ir beprotiško jausmo, kad lekiu, kad skrendu“ (eil. „Kasdienybė“).

Eilėraščių posmai poetė kalbasi su jos kelyje sutiktais žmonėmis, perteikia jų jausmus, gérisi kiekviena smulkmena, tikrosiomis vertybėmis. Noras prakalbinti medij, nusingiuojantį taką, prabégančius metus V. Zabielskienės poezijai suteikia švelnumo. Ji visus meninės išmonės kristalus profesionaliai sudėlioja į poezijos lobbyno klodus.

Kartais mums taip trūks ta šiltų žodžių, kuriuos norime padovanoti artimam žmonui, geram draugui, bet sunkiai „išrausiamė“ juos iš atminties. Pavartykite Violetos Zabielskienės „Kasdienybės šviesas“, joje tikrai rasime nuoširdų ketureilių ar kelis bet kuriai progai tinkamus žodžius. Knygą galite rasti ir LPKTS buveinės knygynėlyje Laisvės al. 39, Kaune.

Aušra ŠUOPYTĖ

2012 m. liepos 20 d.

Ir vėl susitiksime, pabūsime kartu...

Rugpjūčio 4 dieną, šeštadienį, Ariogaloje, Dubysos slėnyje, įvyks tradicinis Lietuvos politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių saskrydis „Su Lietuva širdy“.

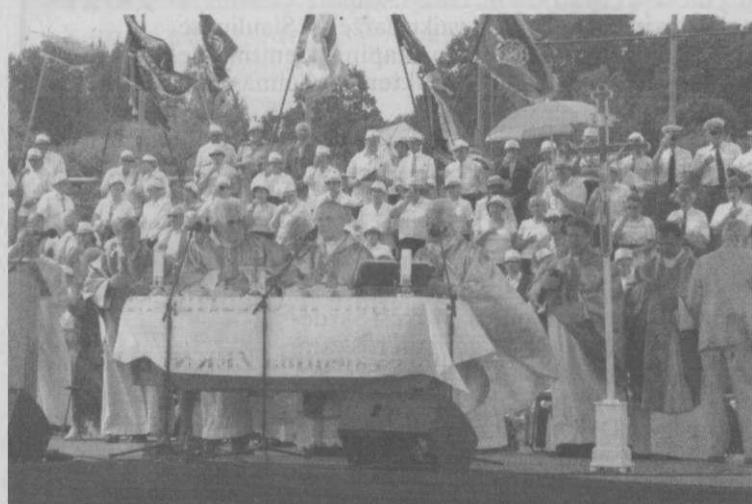
Kaip ir kasmet Ariogaloje gatvėmis žygios ir į eiseną burs Lietuvos kariuomenės pučiamųjų instrumentų orkestras, visi kartu leisimės į Dubysos slėnį, išklausysime šv. Mišių, kurias aukos J. E. arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, į stadioną įbėgę bėgikai atneš ugnies fakelą, kuriuo bus įžiebta saskrydžio ugnis. Išklausysime Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos vadovų bei saskrydžio svečių – Europos Parlamento ir LR Seimo narių, Vyriausybės atstovų, įvairių visuomeninių patriotinių organizacijų narių, jaunosios kartos atstovų – sveikinimų.

Dainuojame kartu su jungtiniu buvusių politinių kalinių ir tremtinių choru bei solistais: Tomu Ladiga, Rita Preikšaitė, dainininkais Arvydu Vilčinsku, Veronika Povilonienė, linksmimis su Nemakščių ansambliu, folkloro ansambliu „Kadagys“, roko grupe „Thundertale“.

I partizanų bunkerį pakvies istorikas Darius Juodis su bendraminčiais.

Šventės scenarijaus autorai Vilius Kaminskas ir Petras Venslovas žada puikią, iškilmingą šventę.

Iki susitikimo Ariogaloje, Dubysos slėnyje, kur liejasi prisiiminimų upės, susitikimų džiaugsmas ir ilgai ilgai norisi pabūti kartu.

Sv. Mišiose meldžiamės už negrįžusiuosius ir dėkojame už Lietuvos laisvę

Saskrydžiai Ariogaloje kasmet stebina dalyvių gausa

Dubysos slėnyje lankytojų tradiciškai lauks „partizanai“

**LIETUVOS TREMTINIŲ,
POLITINIŲ KALINIŲ IR
LAISVĖS KOVŲ DALYVIŲ
SASKRYDIS**

**2012 M.
RUGPJŪČIO 4 D.
ARIOGALA**

Organizatorius:
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga

Partneris:
Lietuvos kariuomenė

Vykdytojas:
Lietuvos liaudies kultūros centras

PROGRAMA

10.30 VAL.
Kariuomenės pučiamųjų instrumentų orkestro koncertas
Ariogalo gatvėje

11 VAL.
Šventinė eisena nuo Ariogalo parapijos bažnyčios į Dubysos slėnį

12 VAL.
Šv. Mišias Dubysos slėnyje
aukoja arkivyskupas S. Tamkevičius
Pritaria LPKTS jungtinis choras

14 VAL.
Jungtinio Lietuvos politinių kalinių
sajungos choro ir solistų koncertas

15-19 VAL.
Šventinė popietė.
Dalyvauja solistai Rita Preikšaitė,
Tomas Ladiga, Arvydas Vilčinskas,
Veronika Povilonienė, Nemakščių ansamblis „Kadagys“, roko grupė THUNDERTALE

Rémėjas:

Informacinis rémėjas:

Gegužės 12 dieną Vilniaus miesto pakraštyje, Zužiūnuose, įvyko Permės srities Kudymkaro rajono Galiašoro bei aplinkinių Šarvolio ir Velvos kaimų tremtinių susitikimas. Atvyko daugiau nei 30 tremtinių. Pusė amžiaus prabėgo nuo tada, kai mes buvome ištremti. Per tiek laiko žmogus labai pasikeičia, todėl susitikiame kiekvienas turėjome prisistatyti, nors trumpai papasakoti apie save.

Susitikime dalyvavo žinomos tremties ekspedicijų vadovas Gintautas Alekna, parodės filmuotą medžiagą iš ekspedicijų. Dalijomės prisiminimais.

Šiltas susitikimas

mais, žiūrėjome tremties nuotraukas, šokome. Greitai prabėgo diena ir turėjome išsi skirti – tikimės, ne ilgam. Norėtume vėl susitikti, todėl visus kviečiame atvykti rugpjūčio 4 dieną į saskrydį Ariogaloje ir pratęsti susitikimą.

Visų dalyvių vardu nuoširdžiai dėkoju Zitai ir Juliui Simanavičiams už suteiktas patalpas ir šiltą priemimą. Dėkojame G. Baliukevičiui už organizavimą, keliautojui G. Aleknai už dalyvavimą ir parodytą filmuotą medžiagą.

R. BILINSKAS

Susitikimo dalyviai – Permės srities Kudymkaro rajono Galiašoro bei aplinkinių Šarvolio ir Velvos kaimų buvę tremtiniai

Dviračiai partizanų takais

Kazlų Rūdos Kultūros centro darbuotoja Odeta Pučinskienė sumanė Gedulą ir Vilties dieną pažymeti aktyviai – tai forma labiau patinkanti jaunimui – dviračių žygiam partizanų takais. Buvo suformuota 40 moksleivių ir suaugusių dviratininkų grupė. Gidu buvo pakviestas Marijampolės Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus atstovas A. Lelešius. Jis su jaunimu dviračiais įveikė 40 kilometrų maršrutą. Išva-

Zaksaitė. Dviratininkų kolo nos priekyje 10 kilometrų iki Višakio Rūdos važiavo policijos automobilis, už kolo nos – autobusas, kad pavargę galėtų jame pailsėti. Tokiu atsirado vienas kitas ir tik dėl dviračių gedimo.

Aplankę Kazlų Rūdos partizanų paminklus nuvažiavome Višakio Rūdos link. Kazlų Rūdos miškų masyvas – vienas didžiausių Lietuvoje. Čia veikė Tauro apygardos Žalgirio rinktinė. Pasimetu-

Bronė Sutkutė-Sadauskienė-Barbė. Aplankėme ten LGGRTC pastatyta žymenį.

Grįžę į Višakio Rūdą užėjome į bažnyčią. Kunigai Ig纳斯 Plioraitis ir Vidmantas Striokas aukojo šv. Mišias tremtinių ir partizanų atminimui. Po pamaldų V. Striokas papasakojo apie meniskai išraižytus medinius paminklus Vasario 16-osios Akto signatarui Pranui Dovydaičiui (sušaudytas 1942 metais Sverdlovskė). A. Lelešius įsiterpė

Dviračių žygio dalyviai prie Felikso Žindžiaus-Tigro paminklo

karėse kartu su organizatore automobiliu važiavome numatytomis lankytinių vietovėmis, parinkome optimalų maršrutą. Žygis prasidėjo 11 valandą ryto ir baigėsi 17 valandą. Jis buvo įdomus, nors nebuvome lengvas: teko pervažiuoti nedidelį upelį, išpliu nuo dviračių judant miškovežių išvažinėtais keliais, vestis dviračius tankiomis miško proskynomis klimpstant į smėlį. Dviratininkus žygio pabaigoje pakrikštijo lietus. Sąlygos nors kažkiek priminė partizaniškus žygius, todėl visi buvome nuvargė, bet geros nuotaikos.

Malonai nustebino Kazlų Rūdos savivaldybės dėmesys. Žygyje dalyvavo savivaldybės atstovai: Ramutė Vinikienė, Valdas Kazlauskas, Sandra

sius miško glūdumoje paminklus rasti gana keblu, nes lig šiol nėra rodykliai, bet šiuo atveju padėjo Višakio Rūdos Kultūros namų vedėja Marytė Klimavičienė. Painiaiš miško takais atvažiavome prie Stirnos (vėliau Žalgirio) rinktinės vado Jono Kleizos-Žalvario žūties, 1946 metų balandžio 19-ąją, vietoje Romo Rusteikos iniciatyva pastatyto paminklinio kryžiaus. Jo žūties aplinkybes savo knygoje „Meskit dalgius, imkit kardus“ apraše partizanas Juozas Armonaitis.

Netoli Višakio Rūdos Pilypų miške 1950 metų vasario 2 dieną po ilgo gynimosi slėptuvėje susisprogdino Vincas Sutkus-Senis, jo žmona Ona Sutkuvienė-Senė ir jų dukte

pareiškės, kad Kazlų Rūdos savivaldybė keletą metų vilkina paminklo Pranui Dovydaičiui pastatymą, nors buvo tam pritariančių gyventojų aplausa. R. Vinikienė žadėjo savivaldybės taryboje iškelti šią problemą. Beje, aplankėme Višakio Rūdoje ir paminklą Prano Dovydaičio broliui, garsiam tautosakos rinkėjui ir tyrinėtojui Jurgui Dovydaičiui.

Miško keliais ir takais pasiekėme už 7–8 kilometrų esantį Ardžiausku kaimą, kuriame 1950 metų rugsėjo 27 dieną žuvo išduotas Žalgirio rinktinės vadas Felikas Žindžius-Tigras. Nusifotografavome prie jo paminklo.

Algimantas LELEŠIUS

Lietuvos Valstybės diena paminėta Biržų girioje

Liepos 6-osios popietę grupė biržiečių ir aplinkinių kaimų gyventojų susirinko prie 1863 metų sukilio auksų paminklo Biržų girioje Anglių kalne paminėti Valstybės dieną. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis už Lietuvos valstybę, kurias aukojo Papilio parapijos kunigas V. Liuima.

Po šv. Mišių kalbėjo Biržų rajono merė I. Varzienė, Valstybės dienos minėjimo Anglių kalne pagrindinis or-

ganizatorius ir pradininkas V. Einoris, pažymėjęs, kad šiemet ši šventė čia minima devintąjį kartą iš eilės ir pasidžiaugė, kad kasmet daugėja dalyvių. Žodij tarė ir rajono tarybos narys P. Stakionis. Prie paminklo dalyviai sugiedojė Tautišką giesmę. Pasibaigus minėjimui, susirinkusieji neskubėjo skirstytis, buvo dalijamas įspūdžiai bei planais. Ateinančiais metais sukanka 150 metų nuo sukilio pradžios už laisvą Lietuvą, tad

nuskambėjo pasiūlymas kitą met Lietuvos himną, kurį šią dieną gieda lietuvių visame pasaulyje, sugiedoti Anglių kalne. Grįždamai minėjimo dalyviai pagerbė Biržų girioje žuvusių Lietuvos partizanų atminimą, uždegdamai žvakučių prie paminklų pasukiniajam Pilėnų tėvūnijos vadui S. Giedrikui ir dešimčiai partizanų, žuvusių 1944 metų gruodžio 24 dieną Kojeliškyje.

Vidutis ŠEŠKAS

ILSEKITES RAMYBEJE

Pranas Tamutis

1941–2012

Tamučių šeimai, auginusiai penkis vaikus, iš Raseinių aps. Tytuvėnų valsč. Aukštaitiškių k. ištrėmė į Irkutsko sr. Zimos r. Centralnį Chazano miško pramonės gyv. Tremtyje baigės septynias klasės, pradėjo dirbtį. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Lietuvoje vedė tremtinę Liucią Vilimaitę, užaugino dukterį ir sūnų. Dirbo vairuotoju.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinių tremtinių sektoriuje. Užjaučiame žmoną, dukters ir sūnaus šeimas, gimines, artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Teklė Jonaitienė

1922–2012

Gimė Kėdainių r. Plaukių k. ūkininkų šeimoje, auginusioje tris sūnus ir tris dukteris. 1951 m. vasarą į Sibirą ištremti Teklės tėvai ir jaunesnė sesuo. Taikart Teklei pavyko pabėgti, tačiau rudenį į besislapstančią susekė NKVD, ikalino ir tardė, tikėdamiesi, kad ši pasakys, kur slapstosi broliai, aprūpindavę maistu Plaukių apylinkėse veikusius partizanus. Teklės savo brolių neišdavė, tačiau 1951 m. rudenį gyvuliniu vagonu buvo išgabenta į Krasnojarsko kr. Jeniseiskor. Podtiosovo k. Sibire ji susituokė su tremtiniu Vincu Jonaičiu iš Joniškior. Vaišnorui k. Šeima Krasnojarsko kr. susilaikė trijų dukterių. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Dirbo Šiaulių r. Ginkūnų aštuonmetės mokyklos internate, vėliau vaikų darželyje Šiauliouose.

Palaidota Šiaulių Ginkūnų kapinių tremtinių sektoriuje. Nuoširdžiai užjaučiame dukteris, jų šeimas, artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

Birutė Kaminskaitė-Vaitkienė

1932–2012

Gimė Umėnų k., Troškūnų valsč., Anykščių r., ūkininkų šeimoje, auginusioje tris dukteris ir tris sūnus. Mokėsi Surdegio pradžios mokykloje, vėliau Troškūnų progimnazijoje. 1948 m. su tévais ir seserimis ištremta į Krasnojarsko kr. Mansko r. Leibos gyv. Dirbo miško ruošos darbus, 1949 m. darbe žuvo tévas. Brolis Aleksas pasitraukė į Vakarus, Albinas išitraukė į partizaninę veiklą, 1945 m. buvo sužeistas, vėliau kalėjo Vorkutoje. Brolis Pranas 1947 m. buvo suimtas, įkalintas Macikų konclageryje, Šilutės r., 1950 m. mirė nukankintas. 1968 m. Birutė apsigyveno Panevėžyje. Nuo 1991 m. LPKTS Panevėžio filialo narė. Nuo 1999 m. – seniūnė, vėliau – tarybos narė. Prisidėjo renkant archyvinius dokumentus apie Panevėžio filialo veiklą. Už visuomeninę veiklą buvo apdovanota LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

Palaidota Anykščių r. Troškūnų kapinėse. Užjaučiame gimines ir artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

Jonas Buteliauskas

1926–2012

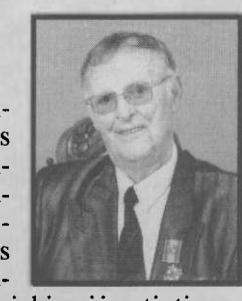
Gimė Utenos r. Draničėnų k. 1945 m. tapo LLA kovotoju Tarzanu. 1948 m. Jono tėvai buvo ištremti į Irkutsko sr. Bolšaja Rečka gyv. Tais pačiais metais Jonas išduotas ir suimtas, tardytas Utenos kalėjime. Nuteistas 25 m. Kalėjo Lukšiškių, Butyrų kalėjimuo se, Vorkutos lageriuose. 1957 m. buvo išleistas iš lagerio, bet į Lietuvą grįžti galėjo tik 1978 m. Gyvendamas Vorkutoje sukūrė šeimą, gimė sūnus ir duktė. 1999 m. jam suteiktas Kario savanorio statusas, apdovanotas Kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu.

Mečislovas Vitkus

1923–2012

Gimė Pagrybio k., Šilalės r. ūkininkų šeimoje. Tėvų sodyboje 1944 m. veikė slaptas Lietuvos laisvės armijos štabas. Į LLA veiklą buvo įsitraukęs ir Mečislovas. Studijuodamas mediciną, vėliau dirbdamas rėmė Žemaičių apygardos partizanus medicinėmis priemonėmis. Vėliau, išvengės represijų, taip pat žygiam mikrochirurgu. Aukštū mokslo pasiekimai įvertinti galingais apdovanojimais. Buvo atkurtos Lietuvos laisvės armijos sajungos narys.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Vitaliją, sūnus Algirdą ir Kestutį su šeimomis bei artimuosius.

Lietuvos laisvės armijos sąjunga

2012 m. liepos 20 d.

Įvykių sūkuriuose...

(atkelta iš 4 psl.)

Pažeidžiant tarptautinę teisę, jos teritorijoje pradėta taikyti Rusijos Baudžiamojos kodekso teismilio teroro ir susidorojimo su savo politiniais priešininkais įstatymų sistema. Tokiu priešininku tapo kiekvienas lietuvis, išdri-
sės tarsi valstybės nepriklausomybės atgavimo žodį. 1941 metais per vieną savaitę iš Lietuvos buvo ištremta apie 17,5 tūkstančio žmonių. Per pirmuosius sovietinės okupacijos metus buvo įkalinta, nužudyta, ištremta 23 tūkstančiai žmonių. Žmonės, patirdami gausybę fizi- nių ir moralinių kančių, buvo paversti vergais, verčiami dirbtini iki visiškojėdžių išsekimo ir mirties. Ypač kentejo politiniai kaliniai. Kaip rašo Arvydas Anušauskas savo knygoje „Teroras 1940–1958 m.“: „Mirusiuosius sumesdavo į duobes kaip pakliuovo, be rūbų ir be karstų. Prieš tai pri-žiūrėtojas kiekvienam lavo-nui plaktuku padaužydavo galvą arba ilga yla durdavo į širdį. Tai būdavo lyg Mask-
vos budelių nurodytas „kont-rolinis šūvis į smilkinį“...

Per 1944–1953 metų lai-kotarpį Lietuvoje buvo suimta, įkalinta ir ištremta 304

tūkstančiai žmonių, partizaniniame kare su sovietiniu okupantu pagal Lietuvos gyventojų genocido ir rezistenčios tyrimo centro pateiktus duomenis, žuvo 20,5 tūkstančio Lietuvos partizanų ir jų rémėjų.

Lietuviai tautos naikiniams buvo iš anksto suplanuo-tas ir sistemingai vykdomas per kasmetinius trémimus, suėmimus, žudymus. Sako-ma, kad pokario metais į mū-sų kraštą Maskvos atsiųstas VKP(b) CK biuro Lietuvai pirmininkas Michailas Andrejevičius Suslovas, megda-vės kartoti, kad „Lietuva bus, bet be lietuvių... Lietuvos gyventojai buvo išvaromi iš sa-vo namų, o juose stengtasi įkurdinti iš Sovietų Sajungos atvežtus kolonistus. Daugelyje kaimo vietovių tai padaryti neretai sutrukdydavę Lietu-
vos partizanai. Čia, pavyz-džiui, prisimintinas Vilkaviškio apskrities Opšrūtų kai-mas. Dėl aktyvių partizanų veiksmų, lyginant tris Baltijos kraštus, Lietuva mažiausiai buvo rusifikuota.

Apie tremtį ir savo išgyvenimus tremtyje taip pat gyvai papasakojo viešnia – buvusi mokyklos mokinė ir mokytoja Elena Baliasinova. Ji kartu su

mažamečiu broliu ir seneliu buvo ištremta į Sibirą.

Didelės įtaigos susirinku-siems turėjo istorijos moky-tojos Svetlanos Trumpic-kiénės parodytas ir perskaitytas laiškas, kuris mokyklos muziejuje pavadintas „Širdies aidu ant beržo tošies“. Jis parašytas ranka ant beržo tošies buvusios mokinės – tremtinės Angelės Lietuvoje likusiai savo draugei Janinai Lukoše-vičiūtei. Ji vėliau, dirbusi mokyklos archyvare, prieš mirti tą laišką paliko saugoti mo-kyklos muziejuje.

Gera buvo įvertinti 11 kla-sės mokiniai Aušros Getavec-kaitės ir Rūtos Jakaitytės šiai temai pritaikyti rašiniai.

Minėjimą pažyvairino mo-kyklos skaitovės – 10 klasės mokinės P. Šablevičiutė, A. Skučaitė ir S. Palionytė, gra-žiai pateikusios moksleivių kūrybos almanacho poe-mą, susijusią su lietuvių tremtimi – „Mes tikėjom“

Tikime, kad daugiau Lie-tuva nepergyvens tokį baisių savo tikrų vaikų trémimų ir žu-dynių. Visi kartu savo jauno-mis širdimis ir skvarbiu protu statykime Lietuvos dvasinio at-gimimo rūmą, o tie lagaminai tegul visada būna pažymetėti nenugalima Tikėjimo, Mei-lės ir Vilties ženklais.

Zigmas TAMAKAUSKAS

Skelbimas

Liepos 21 d. (šeštadienį) 12 val. Radviliškio rajono Šaukoto miestelio kultūros namuose (bažnyčioje vyksta remonto darbai) bus aukojamos šv. Mišios už Šaukoto seniūnijoje žuvusius partizanus. Po Mišių vyksime į tėvėnijos vado pavaduo-tojo Henriko Mickevičiaus-Laisvūno, Vidmanto, partizanų Antano Šuklio-Varnėno, Jono Stošaus ir nežinomo partizano žu-ties vietą, bus šventinamas kryžius. Pagerbsime žuvusius kovo-se už Lietuvos laisvę. Dalysimės prisiminimais, vaišinsimės at-sineštomis vaišėmis. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Teirautis tel. 8 673 39 215.

* * *

Liepos 22 d. (sekmadienį) kviečiame į paminklų partiza-nams, žuvusiemis už tėvynės laisvę, šventinimo, Vytagalo 450 metų bei „Lituanicos“ skrydžio paminėjimo iškilmes.

14 val. paminklo šventinimas Upynoje; **15 val.** šv. Mišios Stasio Girėno gimtinėje, po pamaldų – paminklo šventinimas Vytagaloje; **16.45 val.** Tauragės aeroklubo lėktuvu pasirodymas, jei leis oro sąlygos (vadovas K. Bastakys); Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovės vyrų choro „Aidas“ koncertas (vadovas prof. T. Šumskas); kareiviška košė į arbata; **20 val.** šventinis minėjimas, kantri muzikos grupės „Kar-čėma“ koncertas (vadovas V. Stočkus); gros estradinis Dariaus ir sesutės Jolantos duetas; **24 val.** šventinis fejerverkas.

13 val. nuo Šilalės kultūros centro į Upyną važiuos auto-busas.

Nuoširdžiai Jūsų laukiame.

* * *

Rugpjūčio 5 d. (sekmadienį) 11 val. Alovės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už Juozapavoje ir Atažalyne žuvusius partizanus. Po pamaldų vyksime į buvusi Juozapavos vienkiemį, kur bus šventinamas paminklinis kryžius.

Kviečiame dalyvauti.

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB "SEB" bankas.

Redaktorė
Jolita Navickienė
Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbulienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,
LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)
323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:
tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB
„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,
Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS

RÉMIMO
FONDAS

Kaina 1,75 Lt

Tiražas 2560. Užs. Nr.

ILSEKITES RAMYBEJE

Jonas Kiela

1921–2012

Gimė Troškūnu valsč., Gudelių k. ūki-ninkų šeimoje. Mokėsi Gudelių pradinėje mokykloje, vėliau – Viešintų darbo jaunimo vidurinėje mokykloje. Karo metais sovietų suimtas, kalintas Troškūnuose ir Vilniaus kalėjime bei Uchtos lageryje. Po amnestijos, 1946 m. grįžę į gimtinę, dirbo žemės ūkyje brigadininku, apskaitininku, vėliau vyriausiu buhalteriu. Vedė tremtinę Domicelę Gražytę iš Karūnių k. Užaugino sūnų. Pasiligojus žmonai abu persikelė gyventi į Kauno r. Garlia-vą. Buvo LPKTB narys. Parašė prisiminimą apie gimtinę. Palaidotas Jonučių kapinėse. Užjaučiame sūnus Povilo šeimą ir artimuosius.

LPKTB Kauno skyrius

Algirdas Tamašauskas

1928–2012

Gimė Kaune. Antrosios sovietų okupa-cijos pradžioje besimokydamas įsitraukė į kovą su okupantais, bet buvo suimtas ir 1947 m. nuteistas mirties bausme, vėliau pakeista 10 m. lagerio. Iki 1954 m. kalė-joj Rasų, Pečioros ir Intos lageriuose. Iš-leistas iš lagerio grįžo į Lietuvą, igijo in-žinieriaus specialybę, vedé, užaugino du sūnus, dirbo inžinieriumi derintoju. Pra-sidėjus Atgimimui aktyviai dalyvavo atku-riamuose Neprisklausomybės darbuose. Jam suteiktas Laisvės kovų dalyvio statusas.

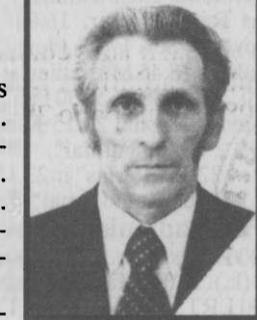
Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimos narius, artimuosius, bendra-žygius.

LPKS Kauno skyrius

Kazimieras Stakaitis

1933–2012

Gimė ir augo Kreiviu k., Deltuvos valsč., Ukmergės r., ūkininkų šeimoje. 1948 m. kartu su šeima ištremtas į Irkutsko sr. Bajandajevsko r. Bajanduk. 1956 m. vedė tremtinę Petronę Sakalauskaitę. 1958 m. grįžo į Lietuvą, įsikūrė Kalvarijoje. Dirbo vairuotoju. Užaugino tris sūnus. Palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir arti-muosius.

LPKTS Marijampolės filialas

Kazimieras Bambalas

1927–2012

Gimė Dvyliškės k., Tauragės r. 1948 m. kartu su tévais ir šešiaisiais broliais bei sese-riemis ištremtas į Irkutsko sr. Zimos r. Centr-alnyj Chazano gyv. Į Lietuvą grįžo 1957 m., apsigyveno Tauragėje kartu su mama. Šeimos nesukūrė. Labai mėgo fotografiu. Buvo aktyvus, dalyvauodavo įvairiuose renginiuose. Buvo LPKTS Tau-ragės filialo narys. Palaidotas Tauragės Papušynio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame brolio, sesers šeimas bei gimines.

LPKTS Tauragės filialas

Liepos 22 d. (sekmadienį) 12 val. Varėnos r. Nedzingės bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios kunigo Zigmo Neciu-ko-Elytės 100 metų gimimo ir 36 metų mirties sukakties pro-nga. Po šv. Mišių – minėjimas, po minėjimo – sunėtinės vai-sės. Teirautis tel. (8 37) 341 169 Juozas.

* * *

Liepos 28 d. (šeštadienį) Anykščių r. Traupyje įvyks Lie-tuvos didžiavirų – Traupio partizanų pagerbimas. 12 val. šv. Mišios Traupio bažnyčioje. Kviečiame dalyvauti.